

Федько О. М. Дистанційний формат навчання іноземних студентів: актуальність та проблемність. *Викладання мов у закладах вищої освіти на сучасному етапі. Міжпредметні зв'язки* : XXV-а Міжнар. наук.-практ. конф. Харків, 2021.

Федько О. М.

**Дніпропетровський національний університет залізничного
транспорту імені академіка В. Лазаряна**

Федько О.М., Федько О.Н., Fedko O. N.

**ДИСТАНЦІЙНИЙ ФОРМАТ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ
СТУДЕНТІВ: АКТУАЛЬНІСТЬ ТА ПРОБЛЕМНІСТЬ
DISTANCE FORMAT OF FOREIGN STUDENTS: RELEVANCE AND
PROBLEMS**

***Анотація:** В статті досліджено дистанційний формат навчання іноземних студентів. Особлива увага приділяється актуальним та проблемним моментам дистанційного процесу. розглянуто стан впровадження онлайн навчання у закладах вищої освіти України; аналізуються особливості його реалізації, складено рекомендації щодо подолання психологічних та мовних бар'єрів під час вивчення української мови як іноземної.*

***Ключові слова:** формат навчання, дистанційний процес, інформаційно-комунікативні технології, студенти-іноземці, віртуальні платформи.*

***Abstract:** the article investigates the distance learning format of foreign students. Particular attention is paid to current and problematic aspects of the remote process. the state of implementation of online learning in higher education institutions of Ukraine is considered; The peculiarities of its implementation are analyzed, recommendations for overcoming psychological and language barriers during the study of the Ukrainian language as a foreign language are made.*

Keywords: learning format, distance process, information and communication technologies, foreign students, virtual platforms.

Практика використання дистанційної освіти демонструє успішні результати як зі студентами України, так зі студентами із-за кордону. Але розуміння та трактування ефективності дуже різне, оскільки робота з іноземними студентами суттєво відрізняється від роботи з українськими студентами.

Актуальність дослідження особливостей дистанційного формату навчання студентів-іноземців зумовлена сьогодні активізацією його використання в системі освіти у зв'язку з карантинними заходами.

Аналіз наукових досліджень. Проблематику дистанційного формату навчання вивчали у своїх роботах О.В. Власенко, Н.М. Болубаш, О.В. Щербаков, Л.Б. Ліщинська, О.С. Лапузіна тощо. Проте цілісного змістовного дослідження щодо особливостей впровадження навчання онлайн студентів-іноземців сьогодні немає.

Мета статті – проаналізувати особливості запровадження дистанційного навчання для іноземних студентів в Україні.

Завдання статті:

– дослідження стану впровадження дистанційної освіти у закладах вищої освіти України ;

–особливості реалізації дистанційного формату навчання зі студентами-іноземцями.

–складення рекомендацій щодо подолання психологічних та мовних бар'єрів під час дистанційного навчання студентів-іноземців.

Основний виклад матеріалу. Дистанційна освіта вже давно не є новинкою у закладах вищої освіти України і , безперечно, вона має ряд важливих переваг. Без прив'язки до місця та часу за допомогою сучасних інформаційно-комунікативних технологій дистанційне навчання надає можливість здобути повноцінну освіту.

Як зазначає І.І Заваруєва, з розвитком комп'ютерних технологій в лексикографії з'явилася нова галузь – електронна лексикографія, що займається створенням електронних словників, які поєднують великий обсяг зі зручністю користування [6, с.85]. В умовах навчання онлайн якісна електронна лексикографія може стати одним з ефективних засобів здобуття освіти в дистанційному форматі.

У сучасних умовах у закладах вищої освіти розробляються та реалізуються нові педагогічні технології навчання, які передбачають спосіб реалізації змісту освіти відповідно до навчальних програм за допомогою системи форм, методів,

засобів навчання і сприяють високоефективній підготовці майбутніх спеціалістів [8,с.117].

За наявності потужних серверів електронних курсів заклади вищої освіти можуть безперешкодно надавати якісні освітні послуги здобувачам, адже весь навчальний матеріал (теорія, практичні, тестові завдання, онлайн тощо) для всіх обов'язкових дисциплін, а також для дисциплін, що передбачені на вибір студентам, є в онлайн-доступі.

Проте система дистанційного навчання має і недоліки. По-перше, для успішної корекції навчання та адекватного оцінювання важливо мати безпосередній контакт із здобувачем. Як відзначає О.С. Лапузіна, важливим елементом системи дистанційного навчання є зворотній зв'язок студента з викладачем. За її словами, сьогодні найпопулярніший метод спілкування студентів-іноземців в інтернеті – електронна пошта або Skype [6, с.10].

Крім того, неможливо точно перевірити, чи саме та людина працює, виконує завдання чи це робить хтось інший. І найголовніше – при дистанційному навчанні втрачається безпосередній контакт між викладачем та студентом.

Слухачі підготовчого відділення для іноземних громадян, які зараз проходять мовну підготовку в Дніпропетровському національному університеті залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна, разом з викладачами під час дистанційного формату навчання також змінили умови спілкування та умови здобуття якісних знань.

Слід зазначити, що робота з іноземними студентами відрізняється від роботи з українськими студентами. З пройденого навчання можна зробити деякі висновки, а саме: чи достатньо комфортним та якісним є дистанційне навчання для студентів-іноземців, які навчаються на підготовчому відділенні, які форми роботи найефективніші та як досягти ефективного рівня комунікації як між студентом та викладачем, так і між самими студентами в академічній групі.

Дуже часто студенти-іноземці, приїхавши в Україну на навчання, мають лише мобільні телефони, що не є достатнім для повноцінного дистанційного навчання.

Варто відзначити, що викладачі Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна з кожною академічною групою намагалися обирати більш зручний інформаційний ресурс з можливістю налагодження конференц-зв'язку. Процес ускладнював той факт, що деякі слухачі в умовах пандемії знаходилися у своїх країнах, де є особливості використання певних програм. До цього також додалась у деяких випадках більш ніж 12-годинна різниця у часі.

У результаті практичного порівняння різних програм, найбільш зручним виявилась платформа ZOOM – ідеальна можливість одночасного спілкування зі всіма студентами академічної групи без обмежень. Цей сервіс дозволяє не тільки слухати, а й брати активну участь в онлайн-зустрічі. Крім того, Zoom пропонує стабільне з'єднання, відсутність високих вимог до оперативної пам'яті ПК та інтернету. Викладач та студенти у назначений час виходять на онлайн-зв'язок: вони бачать та чуять один одного. Є один мікрофон, яким керує адміністратор, тобто викладач, може включити його будь-кому із студентів. Це чудова альтернатива очним онлайн-семінарам. Викладач дистанційно має можливість подати новий матеріал та оцінити знання кожного студента. Застосування цифрових методів навчання у світі демонструє високу ефективність і є прикладом для української освіти щодо вдосконалення впровадження технологій дистанційного навчання. Адже це може стати перспективним напрямом підготовки студентів-іноземців ще до початку їх навчання в закладі вищої освіти, а саме: дистанційне вивчення ними української мови, ознайомлення з історією та культурою нашої держави.

Звичайно, студенти і викладачі пройшли певні труднощі, але більшість з них не розгубилися і навчилися використовувати нові можливості в нових умовах.

Кожного дня в години занять слухачі підготовчого відділення для іноземних громадян збиралися біля своїх гаджетів з підручниками, зошитами і ручками. Читали, виконували вправи, вивчали граматику та мовлення. Але контакту, як такого, між студентами не відбувалося. З досвіду роботи, викладачі робили для себе висновки, що здобуття якісних знань студентами з

інших країн у процесі дистанційного навчання – один з ефективних способів реалізації змісту освіти відповідно до навчальних програм. Навчання студентів-іноземців онлайн, однак, має свої особливості. Інколи мовний бар'єр, адаптація до нових умов не дозволяють іноземцям користуватися освітніми послугами в повному обсязі. По-перше, не всі електронні курси перекладені англійською чи іншими мовами. По-друге, обговорення дискусійних питань в чатах, вебсемінари, відеолекції проходять здебільшого українською і далеко не завжди дублюються іншими мовами.

Довелося шукати нові шляхи подачі інформації і контролю здобутих знань, щоб не дозволити студентам втратити цікавість до навчання. Серйозні і мотивовані студенти усвідомлено поставилися до переходу на дистанційне навчання і продовжують розвиватися. Дуже приємно, що до онлайн-занять долучаються слухачі, які зараз перебувають на території Алжиру, Марокко, Лівану. Це надихає викладачів і стимулює у пошуку нових цікавих завдань і інформації.

Висновки. Дистанційна форма потребує особливої самоорганізованості та вміння розрахувати власний час. За умови дистанційного навчання активна роль викладача не зменшується, оскільки він має визначити рівень знань здобувача та прийняти рішення щодо коригування програми навчання з тим, щоб домогтися найкращого засвоєння пройденого матеріалу. За потреби студент може отримати консультативну допомогу викладача, спілкуючись з ним в онлайн-режимі.

Ми завжди повинні йти у ногу з часом, опановувати сучасні форми навчання, віртуальні платформи, навіть соціальні мережі, адже фахівець XXI століття сьогодні немислимий без використання в своїй роботі нових прогресивних концепцій та сучасних технічних засобів.

Проте формат дистанційного навчання для студентів-іноземців у процесі впровадження має багато недоліків. Спілкування наживо зі студентами з інших країн, як показує практика, є дуже важливим елементом їхньої соціалізації та адаптації до нової країни та нових умов проживання. Надання якісних освітніх послуг в повному обсязі є неможливим без створення комфортної мовної та

культурної адаптації, яку надзвичайно складно досягти в режимі онлайн. Це питання є проблемним і надзвичайно актуальним, що потребує надалі детального вивчення.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Биков В.Ю. Дистанційне навчання в країнах Європи та США і перспективи для України / В.Ю. Биков // Інформаційне забезпечення навчально-виховного процесу: інноваційні засоби і технології : кол. монографія / В.Ю. Биков, О.О. Гриценчук, Ю.О. Жук та ін. / Академія педагогічних наук України, Інститут засобів навчання. – К. : Атіка, 2015. – С. 77–140.

2. Власенко О. В. Використання інформаційно-комунікаційних технологій для контролю рівня навчальних досягнень [Електронний ресурс]/ О.В. Власенко // Інформаційно-комунікаційні технології в освіті та наукових дослідженнях: Режим доступу: http://www.tryus.npu.edu.ua/type/conference/images/stories/files/tezy/Tom_2/section_g.pdf

3. Дистанційне навчання як сучасна освітня технологія [Електронний ресурс] : матеріали міжвузівського вебінару (м. Вінниця, 31 березня 2017 р.) / відп. ред. Л.Б. Ліщинська. – Вінниця : ВТЕІ КНТЕУ, 2017. – 102 с.

4. Заваруєва І.І. Словник як об'єкт лінгвістичних досліджень. Українська мова у світі: Збірник матеріалів IV Міжнародної науково-практичної конференції, 9-10 листопада 2016р. –Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2016. – С. 84-89.

5. Клокар Н.Н. Методологічні основи запровадження дистанційного навчання в системі підвищення кваліфікації / Н. Н Клокар // Шлях освіти. – 2012. – № 4 (46). – С. 38-41. 4. Відділ дослідження і проектування навчального середовища ІТЗН АПН України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ime.eduua.net/nauk.html>.

6. Лапузіна О.С, Дистанційне навчання у системі підготовки іноземних студентів в Україні / О. Лапузіна, А. Лобода, А. Стрельченко // Новий Колегіум. – 2015. – № 2. – С. 9-11.

7. Осадчий В.В. Соціальні Інтернет-мережі як засіб дистанційного навчання / В.В. Осадчий. - Вісник післядипломної освіти: зб. наук. праць. Ун-т менедж. Освіти НАПН України; редкол.: О.Л. Онуфрієва (та ін.).- К,2005.- Вип. 7(20) / голов.ред. В.В. Олійник. – К: «АТОПОЛ», 2012.- с.169

8. Прасов Н.О. Особливості підготовки майбутніх вчителів початкових класів в умовах застосування кредитно-трансферної системи організації навчального процесу. Науковий вісник МДУ імені В.О.Сухомлинського. Миколаїв, 2011. Вип. 1.33. С. 116–119.

9. Українська наукова інтернет-спільнота [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nauka-online.org/>

10. Щербаков О. В. Соціальна мережа для підтримки навчального процесу у ВНЗ / О. В. Щербаков, Г. А. Щербина // Системи обробки інформації: зб. наук. праць. / М-во оборони України, Харк. ун-т Повітр. Сил ім. Івана Кожедуба. – 2012. – Вип. 8 (106) : Проблеми і перспективи розвитку ІТ-індустрії. – С. 159-162